

**DN. DVRANDI|| à Sancto Portiano, in Senten=||tias
Theologicas Petri Lombardi|| Commentariorum libri||
quatuor.||**

Durandus <de Sancto Porciano>

Antverpiæ, 1567

Quæstio quarta. Vtrum solis sacerdotibus liceat sacramenta Eucharistiæ
populo ministrare.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72607](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72607)

sacramentum, sed quando sacerdos profert verba consecrationis super debitam materiam cum intentione consecrandi tunc concurrunt omnia que sunt de necessitate sacramenti: ergo vere consecrat, sed qua ratione iste consecrat eadem ratione & alius qui eadem verba simul profert simili intentione, quare &c. Nec sunt duae consecrationes, sed una, quia virtus diuina potest secundum suum beneplacitum producere aliquem unum effectum per ministerium unius vel plurium.

16 AD Primum argumentum dicendum, quod quando plures proferunt simul verba consecrationis super eandem materiam nullus eorum facit totum, sed virtus diuina assistens est que facit rotum quandoque ministerio unius, quandoque cum ministerio plurium, sicut habetur prima causa questione. i. cap. non nocet. ubi dicitur sic: Eucharistia & alia quecumque in altario ponuntur non ab homine, sed a Deo sanctificationem accipiunt.

17 Ad secundum argumentum dicendum, quod ratio bene procederet si in sacramentis esset virtus creata que secundum se sufficeret ad effectum huius sacramenti, hoc est ad faciendum, quod corpus Christi esset in hoc sacramento, sed non est ita, imo ad hoc solum attingit virtus diuina. Deus enim nihil facit frustra, & ideo ex eius ordinatione non est quod plures virtutes concurrant ubi una sufficit & totum facit.

QUESTIO QUARTA.

Utrum solis sacerdotibus liceat sacramentum Eucharistie populo ministrare.

Tho. 3. q. 82. ar. 3.

Tertio quaeritur, utrum solis sacerdotibus liceat sacramentum Eucharistie populo ministrare. Et arguitur quod non: quia ad integritatem sacramenti Eucharistie pertinet consecratio corporis Christi sub specie panis, & sanguinis sub forma vini, sed diaconi habent officium dispensandi sanguine, ergo similiter habent officium dispensandi corpus Christi. Minor patet per illud quod dicit B. Laurentius diaconus B. Sixto Papa: videlicet quod ei commiserat dominici sanguinis dispensationem.

2 Itē dispensatio huius sacramenti non consistit in materia consecratione que requirit ordinem sacerdotalem in consecrante (ut dictum fuit prius) sed consistit in sola traditione. Sed istud, ut videtur, potest competere simpliciter laico qui potest eum dignē suscipere, cum non sit maius dignē tradere quā dignē suscipere, ergo videtur quod hoc sacramentum conuenit simpliciter laico ministrare. Et sic confirmatur, quia si simplex laicus inueniret corpus Christi cecidisse in lutum, graue esset dicere, quod non liceret ei ipsum leuare, sed qua ratione posset hoc facere, posset eadem ratione alteri ministrare, ergo &c.

3 IN CONTRARIUM arguitur sic, per illud quod habetur in decretis de consec. dist. 2. cap. peruenit. ubi inhibetur expresse ne etiā infirmi sacerdotes per laicos hoc sacramentum transmitant. & 23. dist. dicitur, quod non oportet diaconum dare panem, id est corpus Christi. Et si diaconus hoc non debet, multo minus inferiores ministri vel laici.

4 RESPONSI O. Circa questionem istam videntur tria. Primum est an laicis liceat corpus Christi aliis ministrare. Secundum est an hoc liceat diaconis & inferioribus ministris an soli sacerdoti. Tertium est an recipiens hoc sacramentum a sacerdote excommunicato, vel heretico, vel fornicario peccet.

5 Quantum ad primum dicendum est quod nulli laico quantumcumque sancto, licet hoc sacramentum aliis ministrare. Cuius ratio est, quia secundum Dion. lex diuinitatis est infirma ad supra per media reducere. Cum ergo populus laicus reducatur in deum per administrationem sacramentorum in quibus cōfertur gratia suscipientibus ea si sint bene dispositi. Hęc reductio secundum diuinam ordinationem debet fieri per ministros ecclesie, qui sunt mediū inter deum & populum, & non per laicos, qui in gradu ecclesiastico tenent infimū locū quantumcumque sint magni meriti. Verumtamen quia baptismus est sacramentum summę necessitatis maxime quantum ad paruulos, qui sine baptismo saluari non possunt, ideo ubi non est presens sacerdos, aut alius minister, & periculum mortis euidenter imminet paruulo, licet tunc est tunc laico paruulum baptizare, sed sacramentū eu-

charisticū non est tantę necessitatis, quia ubi deest minister sufficit deuotio & cōtritus recipiendi ipsum, propter quod in nullo casu licitum est laico eucharistiā ministrare.

6 Quantum ad secundum sciendum est, quod diaconus cum ordinatur consecratur ad ministeriū, sicut habetur in decretis. 23. di. diaconus est enim proprius minister sacerdotis, unde sicut diaconi est cōfertē materiā consecrandā, sic eius est seruire vbi ministrare sacerdoti circa materiā consecratā: unde vbi consuetudo est, quod sacerdos cōmunicat extra altare, sicut semper facit Papa in missis solennibus diaconus portat ei sanguinem in calice, & sic ministrat ei sanguine ad comunicandū mediante tamen calice, corpus autem Christi sumit papa per seipsum, & non per ministerium diaconi, quia cum omnia que immediatē tangūt hoc sacramentū sint & debeant esse consecrata propter excellentiam sacramenti, diaconus cuius manus non sunt consecrate non debet hoc sacramentū immediatē tangere, & foriori ratione inferiores ministri.

7 Vidimus tamen oculata fide pluribus vicibus, quod in missis in quibus diaconi cardinales cōmunicāt de manu papę quod postea vnus de diaconis cardinalibus manibus propriis accipiebat corpus Christi & dabat clericis capellę papę, quauis essent presentes presbyteri cardinales & multi prelati qui potuissent hoc facere, vtrum autem hoc esset bene factū an malē relinqueretur iudicio meliori: credo tamen quod decentius fuisset factū si per vnū ex presbyteris cardinalibus fuisset corpus Christi ceteris ministratū. Verū si sacerdos non sit presens vel sit infirmus seu impotēs & aliquis parocianus de cuius vita probabiliter timeatur, petat hoc sacramentū sibi ministrari, in hoc casu credibile est quod liceat diacono corpus Christi ministrare, maxime si super hoc extet licentia episcopi vel presbyteri. Si autē infirmus esset sacerdos, tunc per diaconū posset sibi portari eucharistiā mediāte vase, & ipsemet sacerdos deberet eam manibus propriis accipere & sumere, & non de manibus diaconi, nisi sacerdos esset sic infirmus & impotēs quod propriis manibus non posset eam suscipere & ad os suum sine periculo portare.

8 Quantum ad tertium sciendum est, quod ab excommunicatis hereticis & schismaticis, non licet hoc sacramentum accipere, quia cum sint per sententiā præcisi ab ecclesia, & maxime quantum ad administrationem sacramentorum: quicumque participat cum eis in huius sacramenti susceptione inobediens est ecclesie & peccat mortaliter. De fornicariis distinguendum, quia aut sacerdos est fornicarius occultus, & tunc non est vitandus in missa, nec in administratione sacramentorum, aut est notorius per sententiā latam contra ipsum, vel per cōfessionem propriam factam in iure, vel per rei euidentiam que nulla tergiversatione celari potest, & tunc est vitandus, nec licet ab eo audire missam nec recipere ecclesiastica sacramenta: tunc enim suspensus est non solum quantum ad seipsum sed quoad alios, vt habetur extra de cohabitatione clericorum & mulierum cap. vii.

9 Ad primum argumentum dicendum, quod ad diaconum pertinet hoc sacramentum ministrare mediāntibus vasis, sed non immediatē tangere nisi in casibus supradictis: & quia sanguis ministratur semper mediāte vase, ideo diaconus dicitur dispensator dominici sanguinis, nec est simile de corpore quod immediatē tangitur dum dispensatur.

10 Ad secundum dicendum quod ad reuerentiam huius sacramenti non solum requiritur sanctificatio morum, sed etiā sacramentalis sanctificatio, quia omnia que immediatē applicantur ad sacramentum sunt benedicta seu sacrata, vt dictum fuit, & quia laicus quantumcumque sanctus caret tali sanctificatione, ideo ad confirmationem non licet laico hoc sacramentū dispensare. Si tamen laicus inueniret hoc sacramentū cecidisse in lutum, & non esset presens sacerdos diaconus, vel inferior minister, liceret laico eucharistiā sic inuentā tollere & portare ad sacerdotē, quia hoc pertineret ad reuerentiā, & non ad dispensationem.

QUESTIO QUINTA.

Utrum heretici sint tolerandi.

Thom. 2. 2. q. 11. ar. 5.

Quantum ad secundum principale, scilicet de heretici quaeritur, Utrum heretici sint tolerandi. Et arguitur quod sic, quia peius est negare totam fidem